

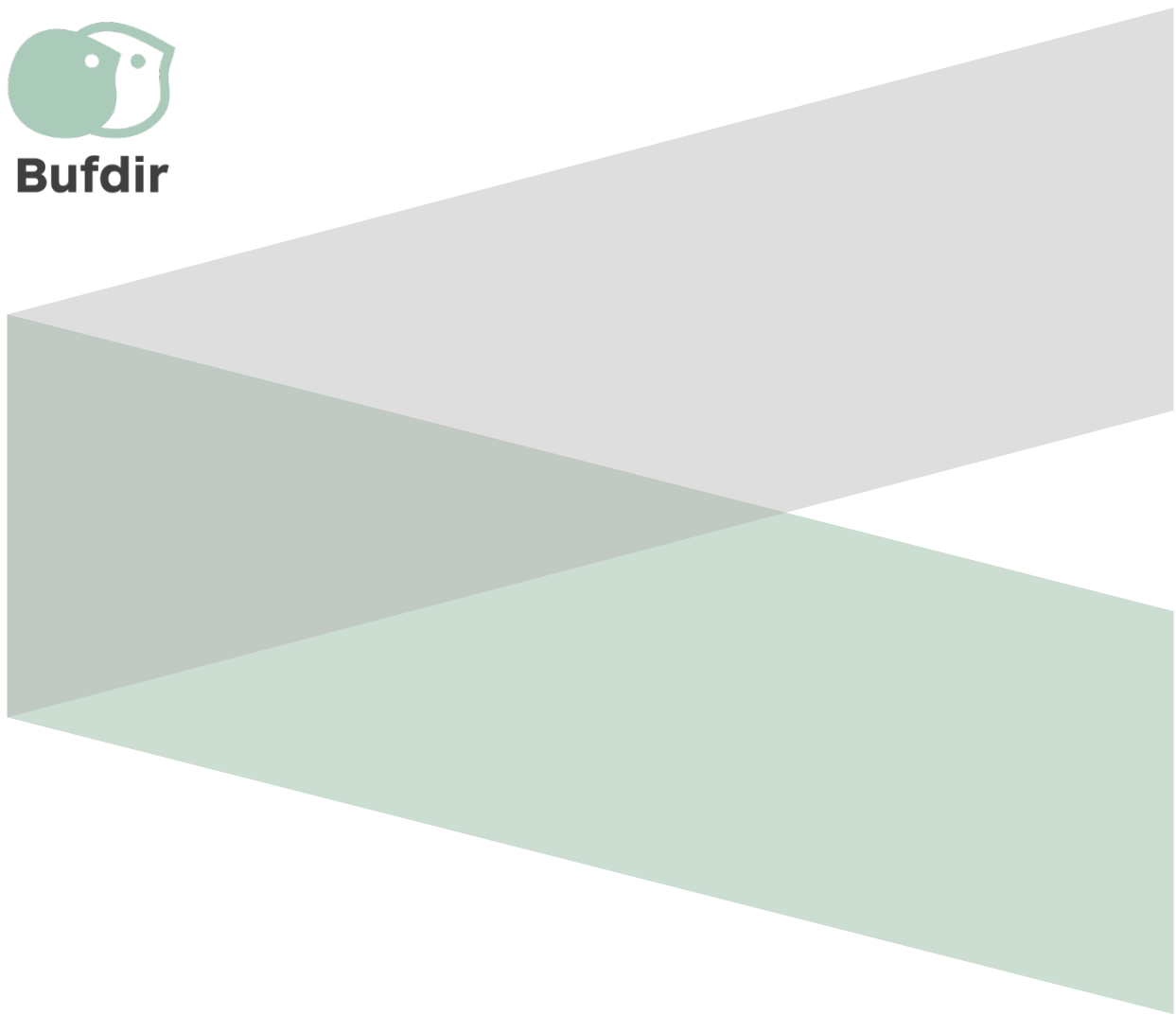
Et samfunn for alle - Likestilling, demokrati og menneskerettigheter

Regjeringens handlingsplan for likestilling av personer
med funksjonsnedsettelse 2020-2025

Status for tiltak per 31.12.2022

Bufdir

Bufdir

BARNE-, UNGDOMS-
OG FAMILIEDIREKTORATET

Postadresse:
Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse:
Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Sentralbord:
466 15 000

Utgitt:
2023

ISBN: (digital utgave)
978-82-8286-400-8

Design:
Tibe T Reklamebyrå

bufdir.no

Innhold

Tabelliste	6
Om rapporten	7
1. Selvbestemmelse, medvirkning, deltakelse og inkludering	8
Tiltak 1. Hjelpemidler.....	9
Tiltak 2. Stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd	9
Tiltak 3. Råd for personer med funksjonsnedsettelse.....	9
Tiltak 4. Endringer i vergemålsloven	10
Tiltak 5. Sikre selvbestemmelse i praksis – vergemål.....	10
Tiltak 6. Sikre individtilpasning – vergemål	11
Tiltak 7. Styrket tilsyn – vergemål.....	11
Tiltak 8. Bedre legeerklæringer – vergemål	11
Tiltak 9. Utvide bankordningen – vergemål	12
Tiltak 10. Evaluering av tilgjengelighet ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019	12
Tiltak 11. Helhetlig gjennomgang av transportordninger for personer med nedsatt funksjonsevne.....	13
2. Bedre samordning på alle nivåer	14
Tiltak 12. Koordinering av arbeid på tvers av sektorer	14
Tiltak 13. Nordisk samarbeid	15
Tiltak 14. Europeisk samarbeid	15
Tiltak 15. FN	16
Tiltak 16. Bedre informasjon og mer samordnede og koordinerte tjenester	16
Tiltak 17. Styrke brukerorientering og dialog med sivilt samfunn – vergemål	17
Tiltak 18. Styrke samhandlingen – vergemål.....	17
3. Innsatsområde 1: Utdanning	18
Tiltak 19. Barnehagemiljø	18
Tiltak 20. Overganger i utdanningsløpet	19
Tiltak 21. Mer inkluderende praksis	19
Tiltak 22. Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT).....	20
Tiltak 23. Kompetanse i barnehager, skoler og støttesystemer.....	20
Tiltak 24. Laget rundt barna og elevene.....	21
Tiltak 25. Stimulerings tiltak i universitets- og høyskolesektoren.....	21
Tiltak 26. Skolefritidsordningen (SFO)	22

Tiltak 27. Kunnskapsgrunnlag – Opplæringslovutvalget	22
Tiltak 28. Universell utforming av skolebygg.....	22
4. Innsatsområde 2: Arbeid	24
Tiltak 29. Inkluderingsdugnaden	25
Tiltak 30. Fem prosent-målet for nyansatte i staten.....	25
Tiltak 31. Markedskontakter i Arbeids- og velferdsetaten.....	26
Tiltak 32. Forenkling av lønnstilskudd	26
Tiltak 33. Endringer i regelverket for opplæring	26
Tiltak 34. Vi inkluderer!	26
Tiltak 35. Samarbeid mellom partene i arbeidslivet og brukerorganisasjonene	27
Tiltak 36. Styrke funksjonsassistentordningen.....	27
Tiltak 37. Styrking av individuell jobbstøtte (IPS).....	27
Tiltak 38. Spre informasjon og kompetanse om mentorordningen.....	28
Tiltak 39. Videreføre styrking av varig tilrettelagt arbeid (VTA).....	28
Tiltak 40. Evaluering av arbeids- og utdanningsreiser (AU-reiser).....	28
Tiltak 41. Ungdomsinnsatsen	29
Tiltak 42. Oppfølging av unge AAP-mottakere	29
Tiltak 43. Forenkling av hjelpestøtnadsordninger	29
Tiltak 44. Utvidelse av tilskudd til utvikling av kommunale integreringstiltak.....	30
5. Innsatsområde 3: Helse og omsorg	31
Tiltak 45. Brukerstyrt personlig assistanse (BPA).....	32
Tiltak 46. Kompetanseløftet	32
Tiltak 47. Investeringsstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser.....	33
Tiltak 48. Velferdsteknologi.....	33
Tiltak 49. Leve hele livet, herunder aldersvennlig samfunn.....	34
Tiltak 50. Saman mot einsemd – regjeringa sin strategi for å førebyggje einsemd (2019–2023)	34
Tiltak 51. Pårørendestrategien	35
Tiltak 52. Handlingsplan for bedre kosthold	36
Tiltak 53. Handlingsplan for fysisk aktivitet.....	36
Tiltak 54. Videreføre arbeidet for innsatte i fengsel med alvorlige psykiske lidelser	37
6. Innsatsområde 4: Kultur og fritid	38
Tiltak 55. Nasjonal koordinator for økt mangfold	39
Tiltak 56. Tilskudd til mangfold og inkludering i kulturlivet	40
Tiltak 57. Gode rammebetingelser for frivillig sektor	40
Tiltak 58. Herreløys arv til frivillige organisasjoner	40
Tiltak 59. Stortingsmelding om barne- og ungdomskultur	41
Tiltak 60. Stortingsmelding om idrettspolitikkk	41
Tiltak 61. Friluftsliv for personer med funksjonsnedsettelse.....	41
Tiltak 62. Tilskudd til friluftslivsaktivitet.....	41
Tiltak 63. Tilskudd til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder.....	42
Tiltak 64. Digitalt ledsagerbevis.....	42

Tiltak 65. Ny tilskuddsordning til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse.....	42
Tiltak 66. Ny prøveordning for arrangementsstøtte til idrettsmesterskap.....	43
Tiltak 67. Tilskudd til utstyr til personer med funksjonsnedsettelse	43
Tiltak 68. Fritidserklæringen.....	43
Tiltak 69. Fritidskort.....	44
Tiltak 70. Bibliotek	44
7. Kompetanseheving og veiledning	45
Tiltak 71. Øke kunnskap om CRPD.....	45
Tiltak 72. Økt kunnskap og opplæring av verger	46
Tiltak 73. Utarbeide beste praksis-anbefaling for frivillige kommunale- og fylkeskommunale erstatningsordninger	46
Tiltak 74. Strategi for foreldrestøtte.....	46
Tiltak 75. Bevisstgjøring om hatefulle ytringer, hatkriminalitet og trakassering.....	47
8. Kunnskapsutvikling og forskning.....	48
Tiltak 76. Levekårsstatistikk om mennesker med funksjonsnedsettelse	48
Tiltak 77. Indikatorer om sysselsetting.....	49
Tiltak 78. Kartlegging og bruk av helseinformasjon i arbeidet med bosetting og kvalifisering av flyktninger.	49
Tiltak 79. Forskningsprosjekt om fremtidsfullmakter	49
Tiltak 80. Legge til rette for språkteknologi på norsk.....	50
9. Trygghet og sikkerhet	51
Tiltak 81. Nød-SMS	51
Tiltak 82. Rettshjelpsutvalget	51
Tiltak 83. Styrke og videreutvikle Statens barnehus	52
Tiltak 84. TryggEst.....	52
Tiltak 85. Universelt utformede celler.....	53
Forkortelser	54

Tabelliste

Tabell 1. Status for tiltak om selvbestemmelse, medvirkning, deltakelse og inkludering.....	8
Tabell 2. Status for tiltak om bedre samordning på alle nivåer	14
Tabell 3. Status for tiltak om utdanning.....	18
Tabell 4. Status for tiltak om arbeid	24
Tabell 5. Status for tiltak om helse og omsorg.....	31
Tabell 6. Status for tiltak om kultur og fritid.....	38
Tabell 7. Status for tiltak om kompetanseheving og veiledning	45
Tabell 8. Status for tiltak om kunnskapsutvikling og forskning	48
Tabell 9. Status for tiltak om trygghet og sikkerhet	51

Om rapporten

Bufdir har fått i oppdrag fra KUD om å samordne og koordinere [regjeringens handlingsplan for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse \(PDF\)](#). Denne rapporten gir en oversikt over status for tiltakene i handlingsplanen per 31.12.2022.

Handlingsplanen inneholder 85 tiltak. Ved utgangen av 2022 er 53 tiltak pågående. 31 tiltak er ferdigstilt og ett tiltak er ikke igangsatt enda.

I tabellene i denne rapporten er ferdigstilte tiltak markert med grønt, pågående tiltak er markert med oransje, mens tiltak som ikke er igangsatt er markert med rødt.

1. Selvbestemmelse, medvirkning, deltakelse og inkludering

Av totalt 11 tiltak om selvbestemmelse, medvirkning, deltakelse og inkludering, er fem tiltak pågående og seks tiltak er fullført. Tabellen under dette avsnittet gir en oversikt over status for tiltakene. Under tabellen er status for hvert tiltak beskrevet nærmere.

Tabell 1. Status for tiltak om selvbestemmelse, medvirkning, deltakelse og inkludering

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
1	Hjelpemidler	AID	AID	Pågående
2	Stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd	KUD	KUD	Fullført
3	Råd for personer med funksjonsnedsettelse	KD	Bufdir, KUD og KD	Pågående
4	Endringer i vergemålsloven	JD	JD	Fullført
5	Sikre selvbestemmelse i praksis – vergemål	JD	SRF	Pågående
6	Sikre individtilpasning – vergemål	JD	SRF, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Fullført
7	Styrket tilsyn – vergemål	JD	SRF Statsforvaltere	Pågående
8	Bedre legeerklæringer – vergemål	JD	SRF	Fullført
9	Utvide bankordningen – vergemål	JD	SRF	Pågående
10	Evalueringsrapport om tilgjengelighet ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019	KD	Valgdirektoratet	Fullført

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
11	Helhetlig gjennomgang av transportordninger for personer med nedsatt funksjonsevne	AID og SD	SINTEF	Fullført

Tiltak 1. Hjelpemidler

Status: Pågående

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Digitalisering av hjelpemiddelområdet er i stadig utvikling. I 2022 ble det lagt inn flere funksjoner i løsningen, blant annet innsyn i egen sak for bruker, og flere hjelpemidler ble mulig å søke på via løsningen.

Tiltak 2. Stortingsmelding om utviklingshemmedes menneskerettigheter og likeverd

Status: Fullført

Ansvarlig: KUD

Utførende: KUD

Rapport:

Meld. St. 8 (2022 - 2023) Menneskerettar for personar med utviklingshemming - Det handlar om å bli høyrte og sett ble lansert 4. november 2022, og er oversendt Stortinget.

Tiltak 3. Råd for personer med funksjonsnedsettelse

Status: Pågående

Ansvarlig: KDD

Utførende: Bufdir, KUD og KDD

Rapport:

Bufdir har i 2022 hatt dialog med FFO om deres prosjekt "Gode råd" hvor FFO arbeider med å utvikle et opplæringstilbud for rådsrepresentanter i kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse. Vi har også hatt dialog med Likestillingscenteret om deres arbeid for å

Selvbestemmelse, medvirkning, deltakelse og inkludering

styrke rådernes kunnskap om CRPD. Bufdir har holdt innlegg om rådsarbeid for Viken FFO, Innlandet fylkeskommune og Viken fylkeskommune.

På oppdrag fra Bufdir, har Nordlandsforskning og Høgskolen i Innlandet i 2022 gjennomført en [kartleggingsundersøkelse \(PDF\)](#) av kommunale og fylkeskommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse. Hovedvekten ligger på kommunale råd hvor 59 prosent av rådene svarte. Tre av fire kommuner har eget råd for personer med funksjonsnedsettelse. En av fire kommuner har fellesråd med eldre. Felles råd forekommer oftest i mindre kommuner. Unge under 25 år utgjør én prosent av alle rådsmedlemmene. Halvparten av rådene har sekretærressurs under 5 % stilling – klart mest vanlig i de minste kommunene (under 2500 innbyggere). Kommunale råd har flest saker innen «Helse/omsorg/rehabilitering/habilitering» og «Uteområder/bygninger/transport». Rådene har langt færre saker innen «Kultur/ skole/oppvekst» og innen «Arbeid og sysselsetting». Andelen som oppgis å ikke ha fått opplæring har økt siden 2014. 19 prosent av kommunale råd har deltatt på kurs om CRPD.

Tiltak 4. Endringer i vergemålsloven

Status: Fullført

Ansvarlig: JD

Utførende: JD

Rapport:

JD fremma i Prop. 141 L (2021–2022) forslag til endringar i verjemålslova som tek sikte på å presisere betydninga og rekkjevidda av sjølvrådetretten, mellom anna i lys av Noregs menneskerettslege plikter. Formålet med endringane er først og fremst å tydeleggjere at alminneleg verjemål skal vere eit frivillig støttetiltak. Det er mellom anna foreslått ei presisering i lova av at verja ikkje kan gjere disposisjonar på vegner av ein person utan samtykkekompetanse i strid med viljen til vedkommande.

I april 2021 bad Stortinget om at regjeringa skal gjere ein heilskapleg gjennomgang av verjemålsordninga og leggje fram forslag til lovendringar som styrkjer og betrar denne. Arbeidet er starta opp.

Tiltak 5. Sikre selvbestemmelse i praksis – vergemål

Status: Pågående

Ansvarlig: JD

Utførende: SRF

Rapport:

Det er fortsatt ulikheter mellom statsforvalterne når det gjelder samtaler med den det er begjært vergemål for. Statsforvalterne oppretter ikke vergemål for personer som de kommer til at ikke

Selvbestemmelse, medvirkning, deltakelse og inkludering

ønsker vergemålet. Det fokuseres på å fremme personens rett til selvbestemmelse i opplæringsmateriell og kommunikasjon til vergene.

Se tiltak 4, forslag om tydeliggjøring av selvbestemmelse fremmet i lovproposisjonen. Fem statsforvaltere har i styringsdokumentene for 2023 fått i oppdrag å øke andelen gjennomførte samtaler. Videre er selvbestemmelsesrett et sentralt tema i opplæringen av vergene.

Tiltak 6. Sikre individtilpasning – vergemål

Status: Fullført

Ansvarlig: JD

Utførende: SRF, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Rapport:

Det er gjort en gjennomgang av eksisterende vergeoppdrag for å lage mer spissede mandater til vergene og skreddersy vergemålene mer til personens behov. Statsforvalterne har kartlagt behovene og vært i kontakt med vergehavere, pårørende og verger. Gjennomgangen av vergemålene er gjort i forbindelse med digitalisering av vergefullmaktene. Det utstedes individtilpassede vergefullmakter i alle nye vergemål. Per årsskiftet 2022/2023 har statsforvalterne utstedt nye individtilpassede mandater i over 90 % av de eksisterende vergemålene.

Tiltak 7. Styrket tilsyn – vergemål

Status: Pågående

Ansvarlig: JD

Utførende: SRF/statsforvalteren

Rapport:

Tilsynsveilederen til statsforvalterne er oppdatert for å sikre bedre og likere praksis. Tilsyn med verger er et viktig tema i styringsdialogen.

Tiltak 8. Bedre legeerklæringer – vergemål

Status: Fullført

Ansvarlig: JD

Utførende: SRF

Rapport:

Nye legeerklæringer er utarbeidet.

Selvbestemmelse, medvirkning, deltagelse og inkludering

Tiltak 9. Utvide bankordningen – vergemål

Status: Pågående

Ansvarlig: JD

Utførende: SRF

Rapport:

Bankordningen ble utvidet med flere banker i 2021. Det er foreløpig ikke utviklet nye spareprodukter.

Tiltak 10. Evaluering av tilgjengelighet ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019

Status: Fullført

Ansvarlig: KDD

Utførende: Valgdirektoratet

Rapport:

Evaluering av valget i 2019 er gjennomført. KDD arbeider nå med å følge opp NOU 2020:6 Frie og hemmelige valg – ny valglov, som også inneholder forslag til regler om tilgjengelighet og assistanse.

Funn i evalueringen har resultert i flere tiltak, blant annet:

- Forskriftsendring på høring om mulighet for å få hjelp av selvvalgt ledsager i valgavlukket. Tiltaket er fullført.
- Egen veileder for tilgjengelighet i valglokalene utarbeidet og gjort tilgjengelig for kommunene. Tiltaket er fullført.
- Forslag til tiltak utarbeidet i samarbeid med brukerorganisasjoner ved valget 2021 oversendt KDD. Tiltaket er fullført.
- Forbedringer på valgurne og valgavlukke i prosess for å gjøre disse mer tilgjengelig og bedre tilpasset for transport og lagring.
- Fokuset på tilgjengelighet i informasjonsarbeidet ble økt ved valget i 2019. Dette fokuset blir videreført i 2021.
- Utvikling av nettsider og valgmateriell skjer i samsvar med UU-standarder. Tiltaket er pågående.
- (etablert tiltak): egen tilskuddsordning for informasjonstiltak rettet mot unge velgere, velgere med innvandrerbakgrunn og velgere med behov for særskilt tilpasset informasjon

Tiltak 11. Helhetlig gjennomgang av transportordninger for personer med nedsatt funksjonsevne

Status: Fullført

Ansvarlig: AID og SD

Utførende: SINTEF

Rapport:

Samferdselsdepartementet viser til omtalen i AIDs Prop. 1 S (2021-2022) under pkt. 6.2.3 Helhetlig gjennomgang av transportordninger for personer med funksjonsnedsettelse, der det framgår at man mener at [SINTEF-rapporten \(PDF\)](#) viser at dagens ordninger i det alt vesentlige fungerer godt. Dvs. at det ikke anses hensiktsmessig å gjøre noe større grep, men heller drive kontinuerlig forbedring av eksisterende ordninger.

2. Bedre samordning på alle nivåer

Av totalt syv tiltak om bedre samordning på alle nivåer, er ett tiltak fullført mens seks tiltak er pågående. Tabellen under dette avsnittet gir en oversikt over status for tiltakene. Under tabellen er status for hvert tiltak beskrevet nærmere.

Tabell 2. Status for tiltak om bedre samordning på alle nivåer

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
12	Koordinering av arbeid på tvers av sektorer	KUD	KUD og Bufdir	Pågående
13	Nordisk samarbeid	KUD	KUD	Pågående
14	Europeisk samarbeid	KUD	KUD	Pågående
15	FN	KUD	KUD	Pågående
16	Bedre informasjon og mer samordnede og koordinerte tjenester	KUD	Bufdir	Fullført
17	Styrke brukerorientering og dialog med sivilt samfunn – vergemål	JD	JD og SRF	Pågående
18	Styrke samhandlingen – vergemål	JD	JD og SRF	Pågående

Tiltak 12. Koordinering av arbeid på tvers av sektorer

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: KUD og Bufdir

Rapport:

KUD har gjennomført jevnlig møter på embetsnivå om politikken for personer med funksjonsnedsettelse. Det har også vært gjennomført flere bilaterale møter, blant annet i tilknytning til koronasituasjonen, samt arbeidet med stortingsmeldingen om menneskerettigheten for personer med funksjonsnedsettelse.

Statsråden i KUD inviterer til årlige rundebordskonferanser med Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO) og

Bedre samordning på alle nivåer

Unge funksjonshemmede og andre statsråder på feltet om aktuelle tema. På disse rundebordskonferansene avholder statsråden en politisk redegjørelse for feltet.

KUD har gitt Bufdir oppdrag om å samordne og koordinere regjeringens handlingsplan for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse. Bufdir har opprettet et forum for interesseorganisasjoner, med deltakelse fra FFO, SAFO og Unge funksjonshemmede. Formålet med forumet er blant annet å informere om status for tiltak, diskutere og gi tilbakemelding på effekten av tiltakene i handlingsplanen. Bufdir har også opprettet en tverrsektoriell arbeidsgruppe, med deltakelse fra direktorater som følger opp tiltak i handlingsplanen. Formålet med arbeidsgruppa er å sikre en helhetlig oppfølging av handlingsplanen i tråd med nasjonal politikk og FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med funksjonsnedsettelse (CRPD), og legge til rette for fagutvikling.

Bufdir er en sentral faginstans for arbeidet med å gjennomføre aktivt likestillingsarbeid i arbeidslivet og hos offentlige myndigheter etter likestillings- og diskrimineringsloven kap. 4 (ARP). I 2022 har direktoratets aktivitet knyttet til aktivitets- og redegjørelsesplikten særlig vært rettet mot kommunikasjon og informasjon, statsforvaltners oppfølging av kommunene, dialog med offentlige myndigheter (direktorater og departementer), og kunnskapsutvikling om aktivt likestillingsarbeid. Bufdir har også hatt jevnlige møter med arbeidslivets parter, Likestillings- og diskrimineringsombudet og likestillingssettene om pliktene.

Tiltak 13. Nordisk samarbeid

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: KUD

Rapport:

Norge hadde ordførerskapet i Nordisk Ministerråd i 2022. I forbindelse med ordførerskapsåret ble det blant annet gjennomført en nordisk konferanse om universell utforming, og et ekspertseminar om CRPD. Det ble også gjennomført et nordisk sidearrangement under statspartsmøtet for CRPD i juni 2022. Det nordiske samarbeid om funksjonshinder er tverrsektorielt, og et felles mål er like retter til deltakelse. Nordisk ministerråds handlingsplan for området utløp ved utgangen av 2022, og det ble lansert et nytt program: "[Nordisk program for samarbeid om funksjonshinderspørsmål for årene 2023–2027](#)" med tre satsingsområder: menneskerettigheter, deltakelse og fri bevegelse. Bufdir er representant i «rådet for funksjonshinder», som er et rådgivende organ for Nordisk ministerråd.

Tiltak 14. Europeisk samarbeid

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Bedre samordning på alle nivåer

Utførende: KUD

Rapport:

KUD følger opp og støtter EUs initiativ om likestilling gjennom aktivt samarbeid med EUs medlemsland. I dette inngår oppfølging og gjennomføring av de EØS-relevante EU-direktivene Web Accessibility Directive (WAD) og European Accessibility Act (EU-AA), som direkte gjelder mennesker med funksjonsnedsettelse. Direktivet vil etter planen bli innlemmet i EØS-avtalen og implementert i norsk rett.

KUD følger EUs arbeid med oppfølging og implementering av CRPD og vurderer i denne sammenheng deltakelse i Europakommisjonens plattform for rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne (EU Disability Platform). EFTAs arbeidsgruppe for likestilling, ikke-diskriminering og familieliv følger opp ny og aktuell politikk og regelutvikling under EUs strategi om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne 2021-2030 og som har relevans for EØS-avtalen. Europarådet i Strasbourg har også en egen strategi 2017–2023 for personer med nedsatt funksjonsevne.

Tiltak 15. FN

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: KUD

Rapport:

Rapporteringen er utsatt, og regjeringen skal i 2024 levere Norges 2. og 3. rapport til FN-komiteen som overvåker FN-konvensjonen om rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse. KUD har foreslått en bevilgning til FFO for koordinering av arbeidet med sivilt samfunns alternative rapport.

Regjeringa har satt ned et juridisk ekspertutvalg som skal utrede hvordan FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne skal innlemmes i norsk lov. Utvalget skal avgi sin utredning innen utgangen av 2023.

Tiltak 16. Bedre informasjon og mer samordnede og koordinerte tjenester

Status: Fullført

Ansvarlig: KUD

Utførende: Bufdir

Rapport:

Bedre samordning på alle nivåer

0-24-samarbeidet ble avsluttet i 2021. For å styrke oppfølgingen av utsatte barn, unge og deres familier, er det med virkning fra 1. august 2022 vedtatt bestemmelser om samarbeid, samordning, barnekoordinator og individuell plan i 14 velferdstjenestelover. Helsedir, Udir, Avdir og Bufdir har utarbeidet en digital veileder, [Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier](#). Veilederen forklarer bestemmelsene nærmere, tydeliggjør ansvar og myndighet, gir veiledning om hvordan pliktene kan ivaretas og er et praktisk verktøy for implementering av bestemmelsene i velferdstjenestene.

Tiltak 17. Styrke brukerorientering og dialog med siviltt samfunn – vergemål

Status: Pågående

Ansvarlig: JD

Utførende: JD og SRF

Rapport:

Departementet gjennomførte flere dialogmøter med organisasjoner fra siviltt samfunn i forbindelse med Prop. 141 L (2021-2022) Endringer i vergemålsloven mv. (vergemål som frivillig støttetiltak mv.) og innspillsmøte til det videre arbeidet med den helhetlige gjennomgangen av vergemålsordningen. Departementet vil også i arbeidet fremover fortsette en slik inkluderende prosess.

Tiltak 18. Styrke samhandlingen – vergemål

Status: Pågående

Ansvarlig: JD

Utførende: JD og SRF

Rapport:

SRF har hatt økende samhandling med andre offentlige etater, som Skatteetaten, Helsedir og Bufdir. Blant annet har utviklingsprosjektene digitale vergemålsfullmakter (Fufinn) og digitalt vergeregnskap (DIVE) medført økt samhandling. Samhandlingen har bidratt til økt forståelse for vergemål og selvbestemmelse.

SRF vil fortsette samhandlingen med relevante aktører.

3. Innsatsområde 1: Utdanning

Av totalt 10 tiltak om utdanning, er syv tiltak pågående. To tiltak er fullført og ett tiltak er ikke igangsatt enda. Tabellen under dette avsnittet gir en oversikt over status for tiltakene. Under tabellen er status for hvert tiltak beskrevet nærmere.

Tabell 3. Status for tiltak om utdanning

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
19	Barnehagemiljø	KD	KD	Pågående
20	Overganger i utdanningsløpet	KD	KD	Ikke igangsatt
21	Mer inkluderende praksis	KD	KD	Pågående
22	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	KD	KD	Fullført
23	Kompetanse i barnehager, skoler og støttesystemer	KD	KD	Pågående
24	Laget rundt barna og elevene	KD	KD	Pågående
25	Stimuleringstiltak i universitets- og høyskolesektoren	KD	KD	Pågående
26	Skolefritidsordningen (SFO)	KD	KD	Pågående
27	Kunnskapsgrunnlag – Opplæringslovutvalget	KD	KD	Pågående
28	Universell utforming av skolebygg	KD	Udir	Fullført

Tiltak 19. Barnehagemiljø

Status: Pågående

Ansvarlig: KD

Utførende: KD

Rapport:

[Kapittel VIII i barnehageloven](#) trådte i kraft 01.01.21. [Digital kompetansepakke om Trygt og godt barnehagemiljø](#) ble publisert i sin helhet 5.januar 2022. Det er under vurdering om det skal lages noe eget knyttet til særskilt sårbarhet.

Udir utvikler ulike støtteressurser knyttet til rammeplan for barnehagen. Ut ifra konkurransegrunnlaget vi har gjennom Spørring til barnehage-Norge, dialog med statsforvalterne, brukergruppe med ped.ledere/styrere, forskningsresultat, strategier m.m utvikler vi materiell til ulike temaer/kapitler for å bidra til god implementering av rammeplanen. I 2022 produserte vi to temasider med refleksjonsfilmer sammen med SFO om "observasjon" og "bærekraftig praksis". Det ble laget to temasider i nytt format blant annet med "podcast"/fagprat innenfor temaene "samarbeid med hjemmet" og "arbeid med fagområdene". Det er også blitt oppdatert materiell som, samt lagt til nye støtteressurser som er relevante fra f.eks. kompetansepakker.

Tiltak 20. Overganger i utdanningsløpet

Status: Ikke igangsatt

Ansvarlig: KD

Utførende: KD

Rapport:

Udir er forespeilet et arbeid med veilednings- eller støttemateriell om alle overganger i utdanningsløpet.

Tiltak 21. Mer inkluderende praksis

Status: Pågående

Ansvarlig: KD

Utførende: KD

Rapport:

Piloter for mer inkluderende praksis i barnehage, skole og SFO, del 1 har som formål å prøve ut ulike modeller for mer inkluderende praksis. Varighet 2019-2022. [Rapport \(PDF\)](#) overlevert KD OB 2019-010.

Piloter for mer inkluderende praksis i barnehage, skole og SFO, del 2 har fått prosjektnavn "PPT Tett på-modellen" og har som mål at barn med behov for spesialpedagogisk tilrettelegging får hjelp tidlig ved at PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste) bistår med utredning og veiledning uten behov for henvisning. PPTs forebyggende arbeid står sentralt. I samarbeid med foresatte, barnehage og skole skal PPT bidra til at barn og elever får et mer inkluderende og bedre tilpasset pedagogisk tilbud. Ideen i Tett på-modellen er at bruk av fagkompetansen nærmest barnet vil

skape en mer inkluderende skole- og barnehagehverdag. Grunnet forsinkelser under pandemien er forskningsperioden utvidet til medio 2026.

Senter for spesialpedagogisk forskning og inkludering (SpedAims) ble opprettet 1. oktober 2021 ([Nettside SpedAims](#)).

Tiltak 22. Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Status: Fullført

Ansvarlig: KD

Utførende: KD

Rapport:

"Ståstedsanalysen for PP-tjenesten" ble lansert 2022. Det digitale verktøyet er et refleksjons- og prosessverktøy for støtte til kvalitet i tjenesten. ([Nettside ståstedsanalyse](#))

Ny opplæringslov skal gjelde fra skoleåret 2024 og ett av signalene er at PP-tjenesten skal arbeide mer forebyggende og støtte og veilede skolene for tilrettelegging av opplæringen og sette inn tiltak så tidlig som mulig. Nytt er også at inkluderingsbegrepet er synlig i lovforslaget.

PP-tjenesten er en viktig aktør sammen med barnehage og skole i Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis ([Kompetanseløftets nettside](#)).

Tiltak 23. Kompetanse i barnehager, skoler og støttesystemer

Status: Pågående

Ansvarlig: KD

Utførende: KD

Rapport:

Regjeringen har vurdert pkt. om å tydeliggjøre og stramme inn regelverket for bruk av assistenter som gir spesialpedagogisk hjelp i barnehagen og spesialundervisning i skolen, i arbeidet med ny opplæringslov, som etter planen skal legges fram for Stortinget våren 2023. Tilsvarende for barnehageloven er ennå ikke igangsatt. Udir fikk i oppdrag å vurdere hvordan alle barnehager og skoler kan få tilstrekkelig tilgang til spes.pedagogisk hjelp i barnehagen og i spes.undervisningen i skolen. Udir foreslo primært å styrke videreutdanningstilbudet i spes.pedagogikk og i andrespråkspedagogikk. Udir har inngått avtale med 10 universitets- og høgskolemiljøer som vil tilby 11 studier i videreutdanning i spesialpedagogikk, fordelt med 8 tilbud for 1.- 10. trinn og 3 tilbud for 8.-13. trinn. Udir har også hatt et konkurransegrunnlag for tilbud om videreutdanning i spesialpedagogikk for barnehagelærere. Vi har fått seks tilbydere. I Udires studiekatalog har vi også tilbud om andrespråkspedagogikk for lærere som jobber med 1.-13. trinn

Innsatsområde 1: Utdanning

Tilstrekkelig tilgang til spes.pedagogisk kompetanse er også vurdert i arbeidet med ny opplæringslov, som etter planen skal legges fram for Stortinget våren 2023. Tiltaket er fulgt opp med å styrke videreutdanningstilbudene i spesialpedagogikk, i tillegg til at kompetanseløftet i spesialpedagogikk og inkluderende praksis er igangsatt.

Pkt om å vurdere behovet for egne stillingshjemler i barnehage og skole for spes.pedagoger uten undervisningskompetanse er foreløpig ikke fulgt opp. Pkt om presisering i barnehageloven at ansatte som gir spes.pedagogisk hjelp som hovedregel skal ha formell pedagogisk eller spes.pedagogisk kompetanse er ennå ikke igangsatt.

Tiltak 24. Laget rundt barna og elevene

Status: Pågående

Ansvarlig: KD

Utførende: KD

Rapport:

0-24, BTS-prosjektet (Bedre tverrsektorielt samarbeid), rapporter fra OsloMet og NIFU. Regelverksendringene som er gjennomført er blitt fulgt av en [veileder om samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier](#), utarbeidet av Helsedir og Avdir, Bufdir og Udir, publisert 15.9.2022. Det er også igangsatt en evaluering av regelverksendringene (2022-2027), som gjennomføres av NTNU Samfunnsforskning. Første delrapport kommer juni 2023.

Udir er i ferd med å avrunde "Et lag rundt eleven"-prosjektet, som har gitt kunnskap om tverrfaglig samarbeid i og rundt skolen. Det siste året har de to siste rapportene fra prosjektet blitt publisert. I januar kom [NIFUs oppfølgingsrapport \(PDF\)](#) fra deres studie av økt helsesykepleierressurs i systemrettet og strukturert samhandling med skole. I desember kom [AFIs oppfølgingsrapport \(PDF\)](#) fra deres studie av LOG-modellen. Den innebærer et systematisk opplegg for ledelse, organisering og gjennomføring av et skoleomfattende utviklingsarbeid for å oppnå bedre tverrfaglig samarbeid mellom skolen og de ulike tjenestene i kommunen.

BTS skal følges opp via kjernegruppe etc. – men oppdraget har ikke kommet enda.

Pkt om å utrede muligheten for en ny støttetjeneste som blant annet skal se på hvordan PP-tjenesten og helsestasjons- og skolehelsetjenesten kan samordnes bedre eller ev. slås sammen er ikke igangsatt, da dette er et tiltak som skal vurderes på sikt. Det er satt i gang flere andre tiltak i oppfølgingen av Tett på-meldingen for bl.a. å styrke PP-tjenesten, og vi må vurdere effekten av disse tiltakene før det blir aktuelt å vurdere behovet for en ny støttetjeneste.

Tiltak 25. Stimuleringstiltak i universitets- og høyskolesektoren

Status: Pågående

Ansvarlig: KD

Bufdir

Utførende: KD

Rapport:

[NOU 2022: 13 \(PDF\)](#) legger frem forslag til et helhetlig system for kompetanseutvikling i barnehage og skole der flere forslag er rettet inn mot kompetanseutvikling for alle yrkesgrupper i laget rundt barnet og eleven. Vi har gjennomført utlysning og søkeprosess for tilbud om videreutdanning i spesialpedagogikk for barnehage- og grunnskolelærere. Seks universitets- og høgskolemiljøer ønsker å tilby videreutdanning for studieåret 2023-2024 for barnehagelærere og 11 universitets- og høgskolemiljøer for grunnskolelærere.

Tiltak 26. Skolefritidsordningen (SFO)

Status: Pågående

Ansvarlig: KD

Utførende: KD

Rapport:

Fra høsten 2020 ble det innført et gratis SFO-tilbud for elever med særskilte behov på 5.-7. trinn. Fra høsten 2022 ble det også et gratis tilbud om SFO i 12 timer i uken for alle elever på 1. trinn. Fra og med høsten 2023 utvides tilbudet og vil gjelde alle elever på 2. trinn.

Det er utviklet [digitale støtteresurser til Rammeplan for SFO](#). Vil bli videreutviklet etter behov.

Tiltak 27. Kunnskapsgrunnlag – Opplæringslovutvalget

Status: Pågående

Ansvarlig: KD

Utførende: KD

Rapport:

Forslag til ny opplæringslov legges, etter planen, frem for Stortinget våren 2023. Loven skal etter planen tre i kraft 01.08.2024.

Tiltak 28. Universell utforming av skolebygg

Status: Fullført

Ansvarlig: KD

Utførende: Udir

Innsatsområde 1: Utdanning

Rapport overlevert KD OB 2020-005, 1.1.21. Laget en [nettside om universell utforming av barnehage- og skolebygg](#).

4. Innsatsområde 2: Arbeid

Av totalt 16 tiltak om arbeid, er syv tiltak pågående og ni tiltak er fullført. Tabellen under dette avsnittet gir en oversikt over status for tiltakene. Under tabellen er status for hvert tiltak beskrevet nærmere.

Tabell 4. Status for tiltak om arbeid

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
29	Inkluderingsdugnaden	AID	Avdir	Fullført
30	Fem prosent-målet for nyansatte i staten	KD	Statlige virksomheter i samarbeid med Digdir	Fullført
31	Markedskontakter i Arbeids- og velferdsetaten	AID	Avdir	Fullført
32	Forenkling av lønnstilskudd	AID	Avdir	Fullført
33	Endringer i regelverket for opplæring	AID	Avdir	Fullført
34	Vi inkluderer!	AID	Avdir	Fullført
35	Samarbeid mellom partene i arbeidslivet og brukerorganisasjonene	AID	AID	Fullført
36	Styrke funksjonsassistentordningen	AID	Avdir	Pågående
37	Styrking av individuell jobbstøtte (IPS)	AID	Avdir	Pågående
38	Spre informasjon og kompetanse om mentorordningen	AID	Avdir	Fullført
39	Videreføre styrking av varig tilrettelagt arbeid (VTA)	AID	Avdir	Pågående
40	Evalueringsreiser av arbeids- og utdanningsreiser (AU-reiser)	AID	Nordlandsforskning	Fullført

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
41	Ungdomsinnsatsen	AID	Avdir	Pågående
42	Oppfølging av unge AAP-mottakere	AID	Avdir	Pågående
43	Forenkling av hjelpestønsordninger	AID	Avdir	Pågående
44	Utvidelse av tilskudd til utvikling av kommunale integreringstiltak	AID	Kommuner som får innvilget tilskudd fra IMDi	Pågående

Tiltak 29. Inkluderingsdugnaden

Status: Fullført

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Regjeringens inkluderingsdugnad ble avsluttet 31.12.22. Avdir og etaten har hatt en sentral rolle i gjennomføringen av inkluderingsdugnaden, og innsatsene videreføres gjennom ordinær drift og nye satstinger. Avdir og etaten (NAV) har en sentral rolle i å følge opp gjennomføringen av inkluderingsdugnaden (Tildelingsbrev til Avdir 2021).

Tiltak 30. Fem prosent-målet for nyansatte i staten

Status: Fullført

Ansvarlig: KDD

Utførende: Statlige virksomheter i samarbeid med Digdir

Rapport:

Inkluderingsdugnaden og fem prosent-målet som ble gitt til virksomhetene i statlig tariffområde ble ikke videreført av regjeringen etter fellesføringene for 2021. Regjeringen har likevel høye ambisjoner når det gjelder mangfold og inkludering på arbeidsplassen. I Hurdalsplattformen fremkommer det blant annet at alle som vil jobbe, skal få muligheten til det. Folk med nedsatt funksjonsevne og helsemessige utfordringer skal møte et arbeidsliv som er åpent og inkluderende. KDD har utviklet og/eller videreført, og vil fortsette å utvikle, flere tiltak for å sikre at statlige arbeidsgivere videreutvikler sitt arbeid med å ansette personer med nedsatt funksjonsevne.

Tiltak 31. Markedskontakter i Arbeids- og velferdsetaten

Status: Fullført

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Markedskontaktfunksjonen i NAV ble gjennom inkluderingsdugnaden styrket i 2018 og 2019 (Tildelingsbrev til Avdir 2018/2019). Markedskontaktfunksjonen er en sentral del av NAVs innsats med blant annet arbeidsinkludering, også etter at inkluderingsdugnaden er avsluttet

Tiltak 32. Forenkling av lønnstilskudd

Status: Fullført

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Nytt forenklet regelverk fra 1. jul 2019. Ny digital tjeneste på plass i 2020 (digital søknad). Samt flere digitale tjenester til arbeidsgivere.

Tiltak 33. Endringer i regelverket for opplæring

Status: Fullført

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Harmonisering og forenkling av NAVs opplæringstiltak fra 1. juli 2019.

Tiltak 34. Vi inkluderer!

Status: Fullført

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Innsatsområde 2: Arbeid

Vi inkluderer! ble avsluttet 31.01.22. Prosjektets hensikt var å utvikle og teste ut gode måter å arbeide med inkludering på. Mange steder har modellen gitt bedre tjenester til virksomheter og vil dermed kunne legge grunnlag for flere ansettelse av målgruppen, ifølge [prosessevalueringen gjennomført av Oslo Economics \(PDF\)](#). (rapport oversendt departementet 29. april 2021).

Proba Samfunnsforskning skal levere sluttrapport i løpet av mars 2023. Sluttrapporten skal blant annet komme med anbefalinger om hvilke elementer fra prosjektmodellen som bør videreføres, og hvordan. Videreføring av gode grep, og hvordan dette kan implementeres i ordinær drift både i pilotfylkene og andre fylker, har vært fokus i 2022. Vi har begynt dette arbeidet i noen grad, men venter i hovedsak på anbefalingene i sluttrapport.

Tiltak 35. Samarbeid mellom partene i arbeidslivet og brukerorganisasjonene

Status: Fullført

Ansvarlig: AID

Utførende: AID

Rapport:

Det har vært avholdt flere innspillmøter, konferanser og kampanjen #Se muligheter, hvor hensikten har vært å mobilisere inkluderingsvillige arbeidsgivere og formidle kunnskap og gode eksempler.

Tiltak 36. Styrke funksjonsassistentordningen

Status: Pågående

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Det arbeides kontinuerlig på hjelpemiddelsentralene for at funksjonsassistanseordningen skal bli kjent og tas i bruk i aktuelle saker.

Tiltak 37. Styrking av individuell jobbstøtte (IPS)

Status: Pågående

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Bufdir

Individuell jobbstøtte (IPS) er et tiltak i NAV som gis til personer med omfattende psykiske lidelser eller rusproblemer slik at de skal få innpass i arbeidslivet. Tiltaket ble styrket gjennom inkluderingsdugnaden og er fortsatt et viktig tilbud til denne målgruppen.

Tiltak 38. Spre informasjon og kompetanse om mentorordningen

Status: Fullført

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Informasjon til arbeidsgivere ses i sammenheng med flere inkluderingsvirkemidler. Pågående FoU-prosjekt "[Inkluderingskompetanse som samskaping](#)" (OsloMet/AFI), utforsker kompetanse og praksisnær læring på arbeidsplassen ved bruk av mentorordningen.

Tiltak 39. Videreføre styrking av varig tilrettelagt arbeid (VTA)

Status: Pågående

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Tiltaket ble styrket gjennom inkluderingsdugnaden og er fortsatt et viktig tilbud til denne målgruppen.

Tiltak 40. Evaluering av arbeids- og utdanningsreiser (AU-reiser)

Status: Fullført

Ansvarlig: AID

Utførende: Nordlandsforskning

Rapport:

Nordlandsforskning AS har evaluert ordningen på oppdrag fra AID. [Sluttrapport \(PDF\)](#) ble levert desember 2020. Evalueringen konkluderer med at ordningen fungerer godt. Mange av brukerne gir uttrykk for at de er svært fornøyde med ordningen, og at den er viktig for å kunne være i arbeid. Arbeids- og utdanningsreiser ser imidlertid ut til å være lite kjent blant NAV-ansatte, brukerorganisasjonene og brukere i målgruppen som ikke allerede mottar tilskudd. Evalueringen peker også på tiltak som kan bidra til økt fleksibilitet i ordningen.

Avdir vurderer på bakgrunn av evalueringen behovet for endringer i rutiner og retningslinjer.

Tiltak 41. Ungdomsinnsatsen

Status: Pågående

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Ungdomsinnsatsen ble styrket med blant annet IPS Ung og ny sommerjobbordning (Tildelingsbrev til Avdir 2021). Fra 1.7.2023 lanserer regjeringen en nysatsing på unge: Ungdomsgaranti.

Tiltak 42. Oppfølging av unge AAP-mottakere

Status: Pågående

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Den forsterkede innsatsen innebar at fylkene ble tilført ressurser til oppfølging. For øvrig det samme som Ungdomsinnsatsen for 2021. Ny ungdomsgaranti fra 1.7. 2023 kommer til å bli en ytterligere forsterking av innsatsen til denne målgruppen.

Tiltak 43. Forenkling av hjelpestønadordninger

Status: Pågående

Ansvarlig: AID

Utførende: Avdir

Rapport:

Det er ikke definert nærmere hva som legges i hjelpestønadordninger. Vi har tolket dette til å omfatte både grunn- og hjelpestønad etter folketrygdloven kap. 6. Med virkning fra 2.01.2023 er det laget ny digital søknadsdialog. Ut over ny digital søknadsløsning, er det ikke gjort endringer i regelverket og dette planlegges heller ikke.

Hjelpestønad sats 1 innvilges ved behov for særlig tilsyn og pleie på grunn av sykdom. Hva hjelpebehovet går ut på til ulike tider av døgnet må beskrives og bekreftes av lege. Det samme gjelder forhøyet hjelpestønad, som innvilges etter sats 2 til 4 til barn under 18 år. Det er viktig at behovet/omfanget for tilsyn og pleie tydelig beskrives, slik at NAV kan vurdere riktig sats.

Grunnstønad innvilges til nærmere nødvendige og bestemte ekstraavgifter som følge av sykdom. Grunnstønad kan gis etter 6 ulike satser. Utgiftene må som hovedregel dokumenteres ved kvitteringer. Det har vært flere gjennomganger av grunnstønadsordningen hvor kravet til dokumentasjon har vært vurdert. Det har imidlertid ikke vært funnet tilstrekkelig gode alternativer til dokumentasjonskravet som kan erstatte kvitteringer. Enkelte angitte medisinske diagnoser gir uten individuell prøving rett til en direkteplassert sats. Dette da disse brukerne anses som en ensartet gruppe med like høye ekstraavgifter.

Tiltak 44. Utvidelse av tilskudd til utvikling av kommunale integreringstiltak

Status: Pågående

Ansvarlig: AID

Utførende: Kommuner som får innvilget tilskudd fra IMDi

I 2022 ble syv prosjekter innvilget tilskudd på totalt kr. 6 200 000,-. Tre av prosjektene var tilknyttet Fontenehus, en inkluderingsarena for å hjelpe mennesker med psykisk sykdom til å tilegne seg sosiale, økonomiske, utdanningsmessige og yrkesrettede mål. Andre prosjekter som IMDi innvilget støtte til omfatter for eksempel holdningsarbeid for at flyktninger som bryter med normer for kjønn og seksualitet skal oppleve frihet, og bruk av jobbspesialist og Supported employment-metodikk for deltagere i introduksjonsprogram som har behov for psykisk støtte for å styrke overgang til arbeid eller utdanning.

De tre Fontenehusene Rygge, Asker og Ullensaker har i 2021/2022 utarbeidet et nasjonalt metodehefte for integrering av nyankomne innvandrere i tilbudet deres. Hftet skal benyttes til implementering og videreutvikling i flere Fontenehus nasjonalt.

5. Innsatsområde 3: Helse og omsorg

Av totalt 10 tiltak om helse og omsorg, er ni tiltak pågående og ett tiltak er ferdigstilt. Tabellen under dette avsnittet gir en oversikt over status for tiltakene. Under tabellen er status for hvert tiltak beskrevet nærmere.

Tabell 5. Status for tiltak om helse og omsorg

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
45	Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	HOD	HOD	Fullført
46	Kompetanseløft 2025	HOD	Helsedir	Pågående
47	Investeringsstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser	HOD	Husbanken	Pågående
48	Velferdsteknologi	HOD	Helsedir KS	Pågående
49	Leve hele livet, herunder aldersvennlig samfunn	HOD	Helsedir	Pågående
50	Saman mot einsemd – regjeringa sin strategi for å førebyggje einsemd (2019–2023)	HOD	Under arbeid	Pågående
51	Pårørendestrategien	HOD	Helsedir	Pågående
52	Handlingsplan for bedre kosthold	HOD	Helsedir og øvrige samarbeidende departementer	Pågående
53	Handlingsplan for fysisk aktivitet	HOD	Helsedir og øvrige samarbeidende departementer	Pågående
54	Videreføre arbeidet for innsatte i fengsel med alvorlige psykiske lidelser	JD	Statsbygg og Kriminalomsorgs- direktoratet	Pågående

Tiltak 45. Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Status: Fullført

Ansvarlig: HOD

Utførende: HOD

Rapport:

NOU 2021 - "Selvstyrt er velstyrt" har vært på høring. Høringsuttalelsene gjennomgås i departementet som grunnlag for videre oppfølging.

Tiltak 46. Kompetanseløftet

Status: Pågående

Ansvarlig: HOD

Utførende: Helsedir

Rapport:

Kompetanseløft 2025 er ny planperiode fra 2021. K2025 er utvidet til å fokusere på både den kommunale helse- og omsorgstjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. Programmet består av 4 strategiområder og nær 80 tiltak og tilskudd i porteføljen. De fire strategiområdene er:

- 1) Rekruttere, beholde og utvikle personell
- 2) Kommunal sektor som forskningsaktør, fagutviklings- og opplæringsarena
- 3) Brukermedvirkning, tjenesteutvikling og tverrfaglig samarbeid
- 4) Ledelse, samhandling og planlegging

Av relevante tilskuddsordninger i porteføljen for K2025 i 2022 er følgende arbeid aktuelle opp mot handlingsplan Et samfunn for alle er:

- Kompetanse- og tjenesteutviklingstilskuddet gir muligheter for å søke om midler til etterutdanning i BPA og ABC
- Tilskudd til nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning
- Tilskudd til nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg
- Tilskudd til å øke kompetansen til personell som jobber med personer med utviklingshemning
- Tilskudd til Hjerneverket
- Tilskudd til Mitt livs ABC

Rapporteringen for programmet for 2021 er tilgjengelig på [Helsedirektoratets nettsider](#).

Tiltak 47. Investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser

Status: Pågående

Ansvarlig: HOD

Utførende: Husbanken

Rapport:

Investeringstilskuddene skal stimulere kommunene til å fornye og øke tilbudet av sykehjemsplasser og omsorgsboliger for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester, uavhengig av alder, diagnose eller funksjonshemming. I 2023 er tilsagnsrammen på 950 mill. kroner. Dette vil gi tilskudd til om lag 475 heldøgns omsorgsplasser. Nytt fra 2023 er at deler av tilskuddsrammen ikke lenger er øremerket netto tilvekst.

Investeringstilskuddet skal stimulere kommunene til å fornye og øke tilbudet av sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Prinsipper om normalisering og integrering skal ligge til grunn for vurderinger og løsninger som velges. Husbanken ønsker dialog med kommunene om prosjektenes utforming og lokalisering så tidlig som mulig i planleggingsprosessen. I søknadsprosessen drøftes det også om kommunen har et differensiert botilbud til målgruppen og om kommunen legger til rette for valgmuligheter og brukermedvirkning. En av valgmulighetene knyttet til eierform er at kommunen etablerer borettslag og selger andelene til beboerne. Tre av Husbankens økonomiske virkemidler er aktuelle for en slik modell: Investeringstilskudd til kommunen, lån til fellesgjeld til borettslaget og startlån til beboer. Beboer kan også søke tilskudd til etablering i kommunen. Dette er et godt tiltak for å øke eierandelen for gruppen unge uføre og personer med utviklingshemming spesielt.

Tiltak 48. Velferdsteknologi

Status: Pågående

Ansvarlig: HOD

Utførende: Helsedir og KS

Rapport:

Tiltaket er overordnet sett i rute. 21 prosjekter har mottatt tilskudd, spredning til 73 kommuner i 2022. Prosessveiledning mot milepælene i 2022 er gjennomført: gevinstrealisering, tverrsektorielle tjenesteforløp og helhetlig tjenestemodell.

Økt nettverksbygging på tvers av kommuner/fylker med erfaringsdeling i fokus.

Webinar avholdt om personvern, lovverk om Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester - mulighetsrommet i Kapittel 9. Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning.

Opplæring; Velferdsteknologiens ABC ressursdelen suppleres etter leveransen 2022.

Informasjonsmateriell under planlegging, ønske om film på samisk.

Tiltak 49. Leve hele livet, herunder aldersvennlig samfunn

Status: Pågående

Ansvarlig: HOD

Utførende: Helsedir

Rapport:

Leve hele livet har avsluttet sitt fjerde reformår. Rapportering fra statsforvalterne og midtveisevalueringen (OsloMet) viser at de aller fleste kommuner har satt bærekraftsutfordringer på dagsorden og har vedtatt en plan for oppfølging av LHL lokalt. Det nasjonale og regionale støtteapparatet støtter og veileder kommunene der de er, og bistår i framdriften i reformarbeidet. Helsedirektoratet er nasjonalt gjennomføringsansvarlig og leder det nasjonale støtteapparatet. Senteret for et aldersvennlig Norge jobber systematisk med bl.a. nettverk hvor over 200 kommuner har forpliktet seg til å jobbe for et aldersvennlig samfunn. Et mer aldersvennlig samfunn er også et bedre samfunn for mennesker med funksjonsnedsettelse. Flere av kommunene i nettverket arbeider med tilgjengelige uteområder med universell utforming.

Reformen utløper ved utgangen av 2023, og erstattes av Bo trygt hjemme-reformen.

Tiltak 50. Saman mot einsemd – regjeringa sin strategi for å førebyggje einsemd (2019–2023)

Status: Pågående

Ansvarlig: HOD

Utførende: Under arbeid

Rapport:

Folkehelseinstituttet skal evaluere tilskuddsordningen Mobilisering mot ensomhet som ble etablert i 2020 og utarbeide en kunnskapsoppsummering, som vil ligge til grunn for Folkehelsemeldingen 2023.

Foreløpige funn fra kunnskapsoppsummeringen viser effekt på ensomhet av

- Sosial kognitiv trening, bearbeide ugunstige tankemønstre
- Mindfulness/meditasjon/oppmerksomt
- Sosial støtte. Fysisk eller digital sosial kontakt er effektive for å redusere sosial isolasjon.

Å gjøre noe aktivt, gjøre noe sammen og gjøre noe meningsfylt er viktige grep for å forebygge ensomhet. Nettopp disse grepene er grunnlaget for pilotkampanjen «ABC for god psykisk helse» som vi har lansert i Trøndelag fylkeskommune, og som kan danne grunnlag for en nasjonal folkehelsekampanje.

Helsemyndighetene har et samarbeid med Frivillighet Norge mfl. både knyttet til unge og eldre. Formålet er å fremme gode miljøer for barn og unge i frivillige organisasjoner og på fritidssektoren, og utvikle kommunal frivillighetspolitikk.

Senteret for et aldersvennlig Norge og Frivillighet Norge samarbeidet godt om tiltak rettet mot eldre, og også opplegg hvor generasjonene møtes.

HOD har allerede i samarbeid med Frivillighet Norge satt ensomhet på dagsorden på møteplass for folkehelse. I dette arbeidet er også samarbeid med kommunene sentralt, med lokale frivillig sentraler og andre organisasjoner.

Tiltak 51. Pårørendestrategien

Status: Pågående

Ansvarlig: HOD

Utførende: Helsedir

Rapport:

Pårørendestrategien med tilhørende handlingsplan er utarbeidet, og Hdir har fått i oppdrag fra HOD å følge opp strategien i tråd med en vedtatt oppfølgingsplan, slik at alle tiltakene i strategien innføres innen planperiodens utløp i 2025.

Nasjonal pårørendestrategi har 6 innsatsområder og 32 tiltak som skal gjennomføres i løpet av planperioden 2020 - 2025. I 2022 har det vært gjennomført en Nasjonal pårørendeundersøkelse for å få mer kunnskap om unge pårørende mellom 16-25 år. Dette er en periode i livet hvor det er mange livsoverganger og man former sin identitet, bygger selvfølelse ved å være i dialog og interaksjon med andre rundt seg. Det er perioden for å gå fra barn til voksen. Undersøkelsen er gjennomført, men rapporten er noe forsinket og vil bli levert Helsedirektoratet i februar 2023.

Det er også påstartet et arbeid med å redigere [Pårørendeveilederen](#) og arbeidet avsluttes våren 2022. Blant annet har Pårørendeveilederen blitt oppdatert i forhold til at barnekoordinator er en rettighet fra 1. august 2022. I tillegg er det påstartet et arbeid for å videreutvikle verktøyet samarbeidsavtale med pårørende. Oppdraget skal leveres til HOD 1. juli 2023.

[Tverrsektoriell veileder for samarbeid, samordning og barnekoordinator](#) er utarbeidet. Veilederen ble utarbeidet og eies av fire direktorater; Bufdir, Avdir, Helsedir og Udir.

Tiltak 52. Handlingsplan for bedre kosthold

Status: Pågående

Ansvarlig: HOD

Utførende: Helsedir og øvrige samarbeidende departementer

Rapport:

Handlingsplan for bedre kosthold løper ut 2023. I 2021 publiserte Helsedir [Nasjonal veileder "Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming"](#). Målgruppen er først og fremst de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Veilederen inneholder blant annet et delkapittel om å legge til rette for god ernæring for personer med utviklingshemming.

Helsedir har laget lettlest materiale for personer med utviklingshemming, som ligger på [Helsenorge.no](#). Det inneholder blant annet et lite lettlest kapittel "Lage sunn og god mat".

På alle kampanjer på kostholdsområdet fra Helsedir legges det til rette for å nå bredden av befolkningen (de tekster osv.). Dette inkluderer personer med utviklingshemming (eks. LEV-universet). Dette gjelder også det nye kravet om universell utforming gjeldende fra 1.2.23.

I NAKU sin kunnskapsbank er det gode og oppdaterte [sider om ernæring og helse for personer med utviklingshemming](#).

Revidert [Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og behandling av underernæring](#) ble utgitt i 2022. I anbefaling 1, som er hjemlet i forskrift/lov, nevnes personer med utviklingshemming spesielt.

Tiltak 53. Handlingsplan for fysisk aktivitet

Status: Pågående

Ansvarlig: HOD

Utførende: Helsedir og øvrige samarbeidende departementer

Rapport:

Det er etablert en departementsgruppe og utarbeidet en tverrdepartemental oppfølgingsplan med tiltaksoversikt, samt en plan for oppfølging av tiltak som tilligger HOD. Oppfølgingsplan er behandlet og vedtatt i departementsgruppa. Det avholdes to årlige møter i departementsgruppa. Referansegruppe under ledelse av Helsedirektoratet er under etablering i 2023.

Tiltak i handlingsplanen er iverksatt og under oppfølging på de respektive departementers ansvarsområder. Helsedirektoratet har på oppdrag fra HOD utarbeidet forslag til grunnlag og innretning for et tverrsektorielt program om gå- og aktivitetsvennlig nærmiljøutvikling. Som del av dette foreligger en rapport fra NMBU og det pågår arbeid som følger opp anbefalingene i

rapporten herunder bl.a. behovet for en bedre samordning av, omforente mål, indikatorutvikling mv. i et samarbeid med flere statlige aktører.

Nye [nasjonale råd for fysisk aktivitet](#) basert på WHO's råd er utarbeidet og tilpasset norske forhold. Rådene ble lansert våren 2022, og de gjøres kjent og tas i bruk. Det ble i oktober arrangert en nordisk konferanse om fysisk aktivitet. Fysisk aktivitet er markert som nasjonalt viktig på folkehelseområdet og som en nasjonal interesse i planlegging etter plan- og bygningsloven. Utviklingsarbeid herunder indikatorutvikling innenfor rammen av bærekraftsmålene, knyttet til gå-aktivitetsvennlig nærmiljøer samt bevare områder under press og fremme gode mobilitetsløsninger for alle grupper i befolkningen, pågår.

Tiltak 54. Videreføre arbeidet for innsatte i fengsel med alvorlige psykiske lidelser

Status: Pågående

Ansvarlig: JD

Utførende: Statsbygg og Kriminalomsorgsdirektoratet

Rapport:

Nasjonal forsterket felleskapsavdeling ble etablert ved Ila fengsel og forvaringsanstalt i 2020. Felleskapsavdelingen er midlertidig lokalisert ved Romerike fengsel, avdeling Ullersmo, i påvente av et nybygg ved Ila fengsel og forvaringsanstalt. Nybygget skal etter planen stå klart første halvår 2023.

I 2021 ble det i tillegg etablert et nasjonalt ressursteam for kvinnelige innsatte på Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt. Ressursteamet arbeider for å motvirke isolasjon og gir et tilbud til innsatte med psykiske lidelser og atferdsproblemer som har behov for særlig oppfølging fra helsetjenesten i fengsel.

6. Innsatsområde 4: Kultur og fritid

Av totalt 16 tiltak om kultur og fritid, er 12 tiltak pågående, mens fire tiltak er fullført. Tabellen under dette avsnittet gir en oversikt over status for tiltakene. Under tabellen er status for hvert tiltak beskrevet nærmere.

Tabell 6. Status for tiltak om kultur og fritid

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
55	Nasjonal koordinator for økt mangfold	KUD	Kulturdirektoratet	Pågående
56	Tilskudd til mangfold og inkludering i kulturlivet	KUD	Ulike institusjoner og aktører på kulturfeltet	Pågående
57	Gode rammebetingelser for frivillig sektor	Alle departementer	Alle departementer	Pågående
58	Herreløys arv til frivillige organisasjoner	KUD	LNU	Pågående
59	Stortingsmelding om barne- og ungdomskultur	KUD	KUD og KD	Fullført
60	Stortingsmelding om idrettspolitik	KUD	KUD	Fullført
61	Friluftsliv for personer med funksjonsnedsettelse	KLD	DNT	Fullført
62	Tilskudd til friluftslivsaktivitet	KLD	Miljødirektoratet og fylkeskommunene	Pågående
63	Tilskudd til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder	KLD	Miljødirektoratet og fylkeskommunene	Pågående
64	Digitalt ledsagerbevis	KUD	Bufdir	Pågående
65	Ny tilskuddsordning til arrangementer for idrett og fysisk	KUD	KUD	Pågående

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
	aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse			
66	Ny prøveordning for arrangementsstøtte til idrettsmesterskap	KUD	KUD	Pågående
67	Tilskudd til utstyr til personer med funksjonsnedsettelse	KUD	Norges idrettsforbund, Olympiske og paralympiske komité	Pågående
68	Fritidserklæringen	BFD og KUD	Bufdir	Pågående
69	Fritidskort	BFD og KUD	Bufdir	Fullført
70	Bibliotek	KUD	Folkebibliotekene, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Nasjonal-biblioteket	Pågående

Tiltak 55. Nasjonal koordinator for økt mangfold

Status: Pågående

Ansvarlig departement: KUD

Utførende: Kulturdirektoratet

Rapport:

Kulturdirektoratet har i 2022 systematisk bygget kunnskap og mobilisert til handling som Nasjonal koordinator for mangfold, og hatt særskilt fokus på likestilling av personer med funksjonsnedsettelse. Blant virkemidlene har forsøksordningen for aspiranter med funksjonsnedsettelse i 2022 sikret flere med funksjonsnedsettelse jobb i kultursektoren. For å utvikle mer kunnskap, har forskere i 2022 gjennomført et større forskningsoppdrag om hva som fremmer og hemmer kunstnere med funksjonsnedsettelse i Norge. Nye stemmer og tilgjengelighet har videre vært fremtredende ved flere arrangement og kompetansehevende arbeid i sektor og internt. En kartlegging av hvordan kulturinstitusjoner i Norge arbeider med mangfold og likestilling bidro med ny data og innsikt.

Kulturdirektoratet fortsetter oppdraget og systematisk arbeid for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse videre. Det er eksempelvis besluttet to nye utlysninger av Forsøksordningen for aspiranter med funksjonsnedsettelse i 2023 og 2024. Rapporten og kunnskap om kunstnere

med funksjonsnedsettelse legges frem i en større konferanse i 2023, og dialog- og kommunikasjonsarbeidet forsterkes ytterligere.

Tiltak 56. Tilskudd til mangfold og inkludering i kulturlivet

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: Ulike institusjoner og aktører på kulturfeltet

Rapport:

Kulturtanken har ansvar for forvaltningen av tilskuddsordningen Inkludering i kulturliv. Det overordnede målet med ordningen er å gi barn og unge mulighet til å delta i felles kulturaktiviteter på tvers av blant annet kjønn, etnisitet, funksjonsevne, sosial og økonomisk bakgrunn og bosted. I 2022 ble 12,6 millioner kroner fordelt til 67 prosjekter over hele landet. Det var 161 søknader på over 31 millioner kroner til sammen. I 2023 er ordningen på 13 millioner kroner, og søknadsfristen er 1. mars.

Tiltak 57. Gode rammebetingelser for frivillig sektor

Status: Pågående

Ansvarlig: Alle departementer

Utførende: Alle departementer

Rapport:

Frivillige organisasjoner får støtte fra staten både fra statsbudsjettet og av spillemidler, overskuddet i Norsk Tipping AS som fordeles til ulike formål. Det blir utbetalt over 11 mrd. kroner til frivillige organisasjoner som enkelttilskudd eller gjennom ordninger forbeholdt frivillige organisasjoner. Over 2,6 mrd av dette er spillemidler. Den største ordningen er merverdiavgiftskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner som i 2023 er på over 2 milliarder kroner.

Tiltak 58. Herreløs arv til frivillige organisasjoner

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: LNU

Rapport:

Tilskuddsordningen ble evaluert i 2020 og nye retningslinjer for ordningen ble fastsatt av LNU og godkjent av KUD 17. oktober 2021. Midlene skal gå til frivillig virksomhet for barn og unge der barn og unge med funksjonsnedsettelse skal prioriteres. Nasjonale og regionale organisasjoner som driver frivillig virksomhet for barn og unge kan søke om midler. Organisasjonene må være registrert i Frivillighetsregisteret. I 2023 er det satt av 7,4 millioner kroner til tiltaket.

Tiltak 59. Stortingsmelding om barne- og ungdomskultur

Status: Fullført

Ansvarlig: KUD

Utførende: KUD og KD

Rapport:

Våren 2021 ble Meld. St. 18 (2020–2021) Opplive, skape, dele. Kunst og kultur for, med og av barn og unge lagt fram til Stortinget.

Tiltak 60. Stortingsmelding om idrettspolitikk

Status: Fullført

Ansvarlig: KUD

Utførende: KUD

Rapport:

Høsten 2021 ble det lagt fram en Idrettsstrategi hvor parafeltet er omtalt.

Tiltak 61. Friluftsliv for personer med funksjonsnedsettelse

Status: Fullført

Ansvarlig: KLD

Utførende: Den Norske Turistforening

Rapport:

De øremerkede midlene til dette prosjektet fra Klima- og miljødepartementet ble avviklet fra og med budsjett for 2022.

Tiltak 62. Tilskudd til friluftslivsaktivitet

Status: Pågående

Ansvarlig: KLD

Utførende: Miljødirektoratet og fylkeskommunene

Rapport:

Dette er en årlig tilskuddsordning, der personer med funksjonsnedsettelse er blant de prioriterte gruppene. Organisasjonene har jevnt over god bevissthet om å legge til rette for deltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne. Bevilgningen på tilskuddsordningen er i 2023 på 57,3 mill. kroner.

Tiltak 63. Tilskudd til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder

Status: Pågående

Ansvarlig: KLD

Utførende: Miljødirektoratet og fylkeskommunene

Rapport:

Dette er en årlig tilskuddsordning, der tiltak som bedrer tilgjengeligheten for personer med funksjonsnedsettelse er blant de prioriterte tiltakene. Bevilgningen på tilskuddsordningen er i 2023 på 33,6 mill. kroner, der 2 mill. kroner er øremerket tiltak for personer med funksjonsnedsettelse. Imidlertid går vesentlig mer enn 2 mill. kroner til slike tiltak fra ordningen.

Tiltak 64. Digitalt ledsagerbevis

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: Bufdir

Rapport:

Bufdir fikk i 2020 i oppdrag å utvikle en løsning for digitalt ledsagerbevis. Bufdir har siden mars 2022 hatt dialog med KS hvorvidt de skal kunne stå for utvikling av en digital løsning for utstedelse av ledsagerbevisordningen. Vi forventer en endelig tilbakemelding fra KS i løpet av februar 2023.

Tiltak 65. Ny tilskuddsordning til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: KUD

Rapport:

I 2021 ble 7 av 10 søknader innvilget og 3 280 000 kr. ble fordelt på 7 mottakere. Det ble søkt om totalt 3 880 000 kr. i tilskuddsmidler fra ordningen. Ordningen er videreført.

Tiltak 66. Ny prøveordning for arrangementsstøtte til idrettsmesterskap

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: KUD

Rapport:

Fra tilskuddsordningen ble det i 2021 gitt tilskudd på til sammen 6,5 mill. kroner til arrangementer i 2022. Ordningen er videreført. Det ble også gitt til sammen 22,5 mill. kroner til Para-VM i skiidretter fra spillemidlene til idrettsformål (utenfor ordningen).

Tiltak 67. Tilskudd til utstyr til personer med funksjonsnedsettelse

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité

Rapport:

Ordningen er videreført.

Tiltak 68. Fritidserklæringen

Status: Pågående

Ansvarlig: BFD og KUD

Utførende: Bufdir

Rapport:

Fritidserklæringen ble revidert og signert på nytt i august 2022. Flere nye departementer og organisasjoner sluttet seg til den [reviderte erklæringen \(PDF\)](#).

Bufdir følger opp intensjonene i erklæringen gjennom regionale læringsnettverk for kommuner og organisasjoner, som arrangeres i samarbeid med KS og Frivillighet Norge. Gjennom nettverkene får kommuner, ungdomsråd og organisasjoner mulighet til å utveksle erfaringer og lære om "best practices", som skal bidra til å styrke deres arbeid med inkludering og medvirkning. I 2022 ble det

gjennomført fire nettverkssamlinger, med til sammen om lag 400 deltakere. Alle samlingene er dokumentert og tilgjengelige på [KS sine nettsider](#). Bufdir har sett en økt interesse for samlingene i år.

Tiltak 69. Fritidskort

Status: Fullført

Ansvarlig: BFD og KUD

Utførende: Bufdir

Rapport:

Prøveprosjektet med fritidskortordninger ble avsluttet 01.06.22. Prøveprosjektet er følgeevaluert av Institutt for Samfunnsforskning i samarbeid med NOVA og NORCE. [Sluttrappen \(PDF\)](#) fra følgeevalueringen ble levert til Bufdir i slutten av november 2022. Rapporten oppsummerer erfaringene med fritidskortet og peker på barrierer og muligheter for barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter, og for kommuners og frivillige organisasjoners arbeid med å inkludere barn og unge i fritidsaktiviteter. Som en del av følgeevalueringen, har det også blitt utarbeidet en indikatorrapport som viser hvordan man kan måle effekter av inkluderingstiltak på fritidsfeltet, blant annet gjennom fritidskortordninger. Denne vil fungere som et praktisk verktøy for kommuner og organisasjoner.

Tiltak 70. Bibliotek

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: Folkebibliotekene, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Nasjonalbiblioteket

Rapport:

KUD har besluttet at Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) skal innlemmes i Nasjonalbiblioteket fra 1. juli 2023. Hensikten med sammenslåingen er å gjøre tilbudet til NLBs målgruppe bedre. Det er et tydelig likestillings- og inkluderingspolitisk signal at målgruppens behov blir ivaretatt av Nasjonalbiblioteket i stedet for av en egen virksomhet for mennesker med funksjonsnedsettelse. Nasjonalbiblioteket har ansvar for utviklingen av bibliotektilbudet til folk i Norge, og dette skal også inkludere dem med funksjonsnedsettelse. Arbeidet med å gjøre NLBs tjenester kjent gjennom det allmenne folkebibliotektilbudet har blitt fulgt opp, men ble noe bremset av pandemien. NLB har deltatt i folkebibliotekenes nasjonale Sommerles-kampanje for barn og unge.

7. Kompetanseheving og veiledning

Av totalt fem tiltak om kompetanseheving og veiledning, er tre tiltak pågående og to tiltak er fullført. Tabellen under dette avsnittet gir en oversikt over status for tiltakene. Under tabellen er status for hvert tiltak beskrevet nærmere.

Tabell 7. Status for tiltak om kompetanseheving og veiledning

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
71	Øke kunnskap om CRPD	KUD	Bufdir, Statsforvalteren i Oslo-Viken, Statsforvalteren i Rogaland, Statsforvalteren i Trøndelag og Statsforvalteren i Troms- og Finnmark	Pågående
72	Økt kunnskap og opplæring av verger	JD	SRF og statsforvalterne	Pågående
73	Utarbeide beste praksis-anbefaling for frivillige kommunale- og fylkeskommunale erstatningsordninger	JD	KS	Pågående
74	Strategi for foreldrestøtte	BFD i samarbeid med HOD, KUD og JD	Bufdir	Fullført
75	Bevisstgjøring om hatefulle ytringer, hatkriminalitet og trakassering	KUD	Bufdir	Fullført

Tiltak 71. Øke kunnskap om CRPD

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: Bufdir, Statsforvalteren i Oslo-Viken, Statsforvalteren i Rogaland, Statsforvalteren i Trøndelag og Statsforvalteren i Troms- og Finnmark

Rapport:

Bufdirs CRPD-prosjekt skal bidra til økt kunnskap om FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne hos statsforvalterne og i kommunene. Bufdir har i 2022 samarbeidet med fire statsforvaltere og 25 pilotkommuner for å drive kompetansehevende arbeid om CRPD. Bufdir har utvidet [veilederen om CRPD](#) og produsert opplæringsmateriale, blant annet videoer og caseoppgaver, som statsforvalterne har benyttet til å drive kompetansehevende arbeid. Direktoratet har hatt jevnlige møter med og oppfølging av statsforvalterne og avholdt i november erfaringsamling med deltakere fra kommunene og statsforvalterembete. Bufdir har i 2022 forberedt utvidelsen av prosjektet til å inkludere alle statsforvalterembetene fra 2023.

CRPD-prosjektet vil videreføres og utvides i 2023. Samtlige statsforvalterembeter har i tildelingsbrevet fått i oppdrag omarbeide med kompetansehevende tiltak i eget embete og i kommunene. Bufdir vil ha tett kontakt med statsforvalterne for å gjennomføre prosjektet, som avsluttes i 2025. I tillegg vil Bufdir som del av prosjektet drive utadrettet virksomhet om CRPD gjennom foredragsvirksomhet, konferanser og gjennom besøk til statsforvaltere og kommuner.

Tiltak 72. Økt kunnskap og opplæring av verger

Status: Pågående

Ansvarlig: JD

Utførende: SRF og statsforvalterne

Rapport:

Det er laget et e-læringsopplegg med introduksjonskurs for verger. E-læringsplattformen er utvidet med seks nye fordypningskurs i 2022.

SRF vil i 2023 gjennomføre nye tiltak for å fremme enhetlig opplæring på tvers av statsforvalterne. Vi ønsker å fortsette å utvikle e-læringsplattformen i samarbeid med statsforvalterne.

Tiltak 73. Utarbeide beste praksis-anbefaling for frivillige kommunale- og fylkeskommunale erstatningsordninger

Status: Pågående

Ansvarlig: JD

Utførende: KS

Rapport:

Retningslinjene er under utarbeidelse. Prosjektet ble forsinket på grunn av pandemien.

Tiltak 74. Strategi for foreldrestøtte

Status: Fullført

Kompetanseheving og veiledning

Ansvarlig: BFD i samarbeid med HOD, KUD og JD

Utførende: Bufdir

Rapport:

Foreldrestøttestrategien utløp i 2021. Bufdir har utarbeidet [en rapport om strategien](#).

Tiltak 6 i foreldrestøttestrategien videreføres som [en digital plattform](#) for det videre arbeidet med foreldrestøtte.

Tiltak 75. Bevisstgjøring om hatefulle ytringer, hatkriminalitet og trakassering

Status: Fullført

Ansvarlig: KUD

Utførende: Bufdir

Rapport:

Som en oppfølging av kampanjen #deterhat som kom i 2020, har Bufdir initiert et forskningsprosjekt om vold, trakassering og hatefulle ytringer mot personer med funksjonsnedsettelse. Prosjektet inngår som en delstudie i prosjektet «Utvikle likeverdige og virksomme tjenester». Prosjektet gjennomføres av FAFO og delstudien skal ferdigstilles innen utgangen av 2023.

Bevisstgjøring om hatefulle ytringer, hatkriminalitet og trakassering faller også innunder Bufdirs tilskuddsordning «Tiltak for å bedre levekårene og livskvaliteten til personer med funksjonsnedsettelse».

8. Kunnskapsutvikling og forskning

Av totalt fem tiltak om kunnskapsutvikling og forskning er tre tiltak pågående, og to tiltak er fullført. Tabellen under dette avsnittet gir en oversikt over status for tiltakene. Under tabellen er status for hvert tiltak beskrevet nærmere.

Tabell 8. Status for tiltak om kunnskapsutvikling og forskning

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
76	Levekårsstatistikk om mennesker med funksjonsnedsettelse	KUD	Bufdir	Pågående
77	Indikatorer om sysselsetting	KUD	Bufdir	Fullført
78	Kartlegging og bruk av helseinformasjon i arbeidet med bosetting og kvalifisering av flyktninger.	KD	KD	Fullført
79	Forskningsprosjekt om fremtidsfullmakter	JD	SRF	Pågående
80	Legge til rette for språkteknologi på norsk	KUD	Nasjonalbiblioteket, Språkrådet	Pågående

Tiltak 76. Levekårsstatistikk om mennesker med funksjonsnedsettelse

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: Bufdir

Rapport:

I 2020 publiserte SSB levekårsstatistikk om personer med funksjonsnedsettelse, som kombinerer SSBs administrative data med NAV registre for utlån av tekniske hjelpemidler, uføretrygd, grunn- og hjelpestønad, og tilskudd til anskaffelse av ortopediske hjelpemidler ([SSB Levekårsstatistikk](#)). I 2022 ble det utviklet en tabell med personer med innvandrerbakgrunn som klassifikasjonsvariablel

og aldersgruppene i de eksisterende tabellene ble justert. I 2022 fikk også SSB tilgang til data fra Norsk pasientregister, som gir tilgang til medisinske diagnoser og behandling i spesialisthelsetjenesten. Dette gjør det mulig å se nærmere på levekår blant personer med utviklingshemming, ved å koble medisinske diagnoser opp mot andre offentlige registre.

SSB jobber kontinuerlig med å få tilgang til flere registre som skal bidra til informasjon om levekårene til personer med funksjonsnedsettelse.

Tiltak 77. Indikatorer om sysselsetting

Status: Fullført

Ansvarlig: KUD

Utførende: Bufdir

Rapport:

I 2020 publiserte SSB [et notat med anbefalinger](#) om hvilken informasjon om sysselsetting på kommunenivå som burde inngå i offisiell leveårsstatistikk for personer med funksjonsnedsettelse, og hvorvidt denne informasjonen kan brukes til å rapportere på CRPD. Rapporten konkluderer med at mesteparten av offisiell statistikk om sysselsetting for personer med nedsatt funksjonsevne ikke kan anbefales å publiseres på kommunenivå. Dette knytter seg spesielt til utfordringer med statistisk konfidensialitet. Det er imidlertid et stort datatilfang og muligheter som knytter seg til statistikk og indikatorer på høyere geografiske nivåer (fylkes- og landsnivå).

Tiltak 78. Kartlegging og bruk av helseinformasjon i arbeidet med bosetting og kvalifisering av flyktninger.

Status: Fullført

Ansvarlig: AID

Utførende: NTNU Samfunnsforskning

NTNU Samfunnsforskning har ferdigstilt rapporten [Flyktninger med store helseutfordringer- bruk av helseinformasjon i arbeid med bosetting og kvalifisering](#). Rapporten ble publisert 20. januar. Rapporten vil følges opp i det videre arbeidet med å målrette integreringspolitikken, også for personer med omfattende tilretteleggingsbehov.

Tiltak 79. Forskningsprosjekt om fremtidsfullmakter

Status: Pågående

Ansvarlig: JD

Utførende: SRF

Rapport:

SRF har fått i tildelingsbrevet for 2023 i oppdrag å utarbeide forslag til målsetting og rammer for videreutvikling av fremtidsfullmaktsordningen.

Tiltak 80. Legge til rette for språkteknologi på norsk

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: Nasjonalbiblioteket og Språkrådet

Rapport:

I 2019 ble det lagt inn en økning på ca 10 mill. kroner til videre utvikling av språkbanken. Disse midlene er videreført i årene etter, og oppdraget om samarbeid mellom NB og Språkrådet har vært eksplisitt nevnt i tildelingsbrevene til de to virksomhetene (til og med 2023). De siste årene har det vært prioritert å utvikle grunnlagsressurser på nynorsk og norske dialekter (noe som vil være spesielt viktig for utvikling av god taleteknologi på norsk). Nasjonalbiblioteket har også arbeidet med utvikling av komponenter som er grunnleggende i ulike språkpolitiske produkter.

9. Trygghet og sikkerhet

Av totalt fem tiltak om trygghet og sikkerhet er ett tiltak pågående, og fire tiltak er fullført. Tabellen under dette avsnittet gir en oversikt over status for tiltakene. Under tabellen er status for hvert tiltak beskrevet nærmere.

Tabell 9. Status for tiltak om trygghet og sikkerhet

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement	Utførende	Status
81	Nød-SMS	JD	DSB	Fullført
82	Rettshjelpsutvalget	JD	JD	Fullført
83	Styrke og videreutvikle Statens barnehus	JD	POD JD	Fullført
84	TryggEst	KUD	Bufdir	Pågående
85	Universelt utformede celler	JD	JD	Fullført

Tiltak 81. Nød-SMS

Status: Fullført

Ansvarlig: JD

Utførende: DSB

Rapport:

Tiltak gjennomført.

Tiltak 82. Rettshjelpsutvalget

Status: Fullført

Ansvarlig: JD

Utførende: JD

Rapport:

Rettshjelpsutvalget leverte sin utredning 30. april 2020, og [NOU-en](#) ble sendt på høring. NOU-en er til oppfølging i departementet.

Tiltak 83. Styrke og videreutvikle Statens barnehus

Status: Fullført

Ansvarlig: JD

Utførende: POD og JD

Rapport:

Statens barnehus er etablert for å sikre at barn og andre særlig sårbare grupper som kan ha vært utsatt for vold og seksuelle overgrep, og hvor forholdet er anmeldt til politiet, får god og koordinert oppfølging. I 2021 gjennomførte OsloMet/NOVA en større [evaluering av Statens barnehus \(PDF\)](#). Hovedbildet i evalueringen er at barnehusene fremstår som et viktig, høykompetent og godt innarbeidet tilbud til barn og unge i politianmeldte saker om vold og overgrep. Barnehusmodellen har funnet sin form når det gjelder oppgaver og involverte aktører. Det påpekes imidlertid at barnehusene har en betydelig straffesaksdominans, noe som gir en ubalanse i det helhetlige tilbudet.

I samarbeid med POD følger JD opp anbefalingene i rapporten. Blant spørsmålene som skal vurderes i oppfølgingen er å utvide målgruppen ved barnehusene til også å omfatte mindreårige mistenkte og eventuell lovfesting av driften på barnehusene.

Tiltak 84. TryggEst

Status: Pågående

Ansvarlig: KUD

Utførende: Bufdir

Rapport:

Ved utgangen av 2022 har 37 kommuner startet opp med TryggEst, eller har vedtak om å starte opp med TryggEst. Kommunene dekker ca. 32 % av befolkningen.

Det er lansert i alt 13 e-læringskurs på KS-Læring for ansatte i kommuner, studenter og andre. Kursene omhandler blant annet vold mot personer med utviklingshemming og funksjonsnedsettelse. Det har også vært et mål å arbeide for at vold mot voksne i risikoutsatte livssituasjoner skal inn på helse- og sosialfaglige utdanninger. TryggEst og tematikken er nå inne i utdanningene på flere høyskoler og universitet.

TryggEst har fått 3,1 millioner i Stimulab-midler fra Digdir for 2023. Dette skal gå til tjenstedesign for å utvikle en løsning som skal gjøre den ansatte i stand til å følge opp en risikovurdering med riktig tiltak for den enkelte voldsutsatte. Helsedir, POD, Avdir, NAV og RVTs Vest er med i prosjektgruppe og prosjektstyret da alle kan ha nytte av en løsning utviklet for TryggEst. Hensikten er å lage gode verktøy for kommunene i bruk av TryggEst. Målet er å arbeide for mindre uønsket variasjon i behandlingen av volds- og overgrepssaker, og større rettsikkerhet for den voldsutsatte.

Trygghet og sikkerhet

I 2023 starter vi også et forskningsprosjekt om vold mot eldre med innvandrerbakgrunn. Fra 2023 vil det være et tettere samarbeid med Helsedir i utviklingen av TryggEst.

Tiltak 85. Universelt utformede celler

Status: Fullført

Ansvarlig: JD

Utførende: JD

Rapport:

Fengselet i Agder åpnet i mai 2020, og innehar totalt 8 celler som er universelt utformet (5 celler i avdeling Froland og 3 celler i avdeling Mandal). Veileder for fengselsbygg beskriver krav til UU-celler i alle nye fengsler.

Forkortelser

AID – Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Avdir – Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD – Barne- og familiedepartementet

Bufdir – Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Digdir – Digitaliseringsdirektoratet

DNT – Den norske turistforening

DSB – Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Hesedir – Helsedirektoratet

HOD – Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi – Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD – Justis- og beredskapsdepartementet

KD – Kunnskapsdepartementet

KDD – Kommunal- og distriktsdepartementet

KLD – Klima- og miljødepartementet

KUD – Kultur- og likestillingsdepartementet

LNU – Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner

POD – Politidirektoratet

SD – Samferdselsdepartementet

SRF – Statens sivilrettsforvaltning